

Tromboprofilakse pēc ceļa locītavas endoprotezēšanas pēchospitālajā periodā

Pēteris Studers, Kristaps Leitāns

Rīgas Stradiņa universitāte, Traumatoloģijas un ortopēdijas katedra, Latvija

Ievads. Pēc epidemioloģiskajiem datiem, Eiropā katru gadu ar dziļo vēnu trombozi slimo 160 cilvēki uz 100 000 iedzīvotājiem, bet letāla plaušu embolija sasniedz 60 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem. Trombembolija ir nozīmīga problēma veselības aprūpē, kas var izraisīt samērā nopietnas sekas. Trombembolijas risks saglabājas vairākas nedēļas pēc operācijas, tāpēc ir svarīgi izprast trombembolijas iespējamo apdraudējumu un iespēju to mazināt.

Darba mērķis. Izvērtēt ilgstošas tromboprofilakses nozīmi pēc ceļa locītavas endoprotezēšanas pēchospitālajā periodā, apkopojot informāciju par antikoagulāciju un dziļo vēnu trombozes un simptomātiskas plaušu artērijas trombembolijas frekvenci pacientiem, kuriem tika veikta ceļa locītavas endoprotezēšana.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika iekļauti 48 pacienti, kuriem 2012. gadā Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā ir bijusi veikta ceļa locītavas endoprotezēšana. Lai atlasītu un apkopotu datus par pacientiem, kā arī sasniegtu pētījuma mērķi, tika izveidota aptaujas anketa, un telefoniski tika aptaujāti 48 pacienti.

Rezultāti. Pētījumā tika izvērtēti pacientu riska faktori un kopējais venozās trombembolijas risks, pacienti ietilpa augsta riska grupā, un viņiem visiem bija indicēta profilaktiska antikoagulantu lietošana.

Tika noskaidrota pacientu informētība par tromboprofilakses nozīmi pēchospitālajā periodā. 79,2% pacientu bija informēti un lietoja profilaktiski antikoagulantus, bet 20,8% pacientu nebija informēti un antikoagulantu nelietoja.

Lai arī antikoagulanti tika lietoti, 7,9 % gadījumu bija novērojama dziļo vēnu tromboze. Simptomātiskas plaušu artērijas trombembolijas gadījumi pētījumā netika konstatēti.

Pētījumā iesaistītajiem pacientiem netika konstatētas komplikācijas, kas būtu saistītas ar profilaktisku antikoagulantu lietošanu.

Secinājumi.

1. Apkopojot literatūru, tika noskaidrots, ka gan pēc latviešu, gan pēc ārzemju literatūras datiem vislielākais trombu veidošanās risks pastāv pirmajās divās pēcoperācijas nedēļās. Svarīgi izprast apdraudējumu un profilaktiski pēchospitālajā periodā antikoagulantus lietot vismaz 10–14 dienas.
2. Visi riska faktori summējas un paaugstina kopējo trombembolijas risku. Pētījumā iekļautie pacienti ietilpa augsta riska grupā, un visiem bija indicēta profilaktiska antikoagulantu lietošana.
3. Pētījumā tika noskaidrots, ka 79,2% pacientu bija informēti un lietoja profilaktiski antikoagulantus, bet 20,8% pacientu nebija informēti un antikoagulantus nelietoja. Svarīgi pirms izrakstīšanas no slimnīcas informēt pacientus par to, cik nepieciešama ir profilaktiska antikoagulantu lietošana pēchospitālajā periodā un kāds risks viņiem draud, ja to neievēro.
4. Pēc pētījumā iegūtajiem datiem dziļo vēnu trombozes biežums bija 7,9% gadījumu no 38 pacientiem, kas profilaktiski lietoja antikoagulantus. Dziļo vēnu tromboze ir iespējama arī tad, ja pēchospitālajā periodā profilaktiski ir lietoti antikoagulanti. Pacientu daudzums ir nepietiekams trombozes biežuma izvērtēšanai, salīdzinot ar citiem literatūras datiem.
5. Simptomātiskas plaušu artērijas trombembolijas gadījumi pētījumā netika konstatēti.
6. Pētījumā pacientiem netika konstatētas komplikācijas, kas būtu saistītas ar profilaktisku antikoagulantu lietošanu.
7. Venozās trombembolijas profilakse pēchospitālajā periodā dod klīnisku efektu, jo pacientiem samazinās iespējamo pēcoperācijas komplikāciju risks, kā arī ekonomisku labumu, jo tiek samazināta pacientu darba nespēja un dzīves kvalitāti ietekmējošais veselības stāvoklis.